

Visie een Missie

Algemeen gedeelte van het
Pedagogisch beleidsplan

Babyhof en Peuterhof
Kdv en Psz 0-4 jaar

Spelend Groeien en Bloeien

Christelijk Kindcentrum Bunschoten

Inhoudsopgave

Blz

3	Pedagogisch beleidsplan, Inleiding, Onze missie
4	Christelijke identiteit
5	Pedagogische basisdoelen
6	Bieden van emotionele veiligheid
7	Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie
9	Zone van naaste ontwikkeling
10	Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie
11	Overdragen van waarden en normen
13	Interactievaardigheden

Pedagogisch Beleidsplan

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleids- en werkplan van Christelijk Kindcentrum Bunschoten. Door middel van dit plan willen wij aangeven wat onze missie en visie is op de ontwikkeling en het welzijn van kinderen.

Na het algemene gedeelte volgt het werkplan voor de specifieke locatie.

Onze missie

Vanuit onze passie voor kinderen helpen en stimuleren wij ouders en kinderen om op spelenderwijze de kinderen te laten groeien en bloeien naar de volgende fase in hun leven

Christelijk Kindcentrum Bunschoten streeft naar kwalitatief goede opvang. Kwaliteit wordt onder andere gewaarborgd door het hanteren van wet- en regelgeving van overheid, gemeente en GGD. In dit beleidsplan staat beschreven hoe Christelijk Kindcentrum Bunschoten hier in de praktijk mee omgaat.

Het plan heeft een algemeen deel dat geldt voor alle CKCB afdelingen en locaties. Daarna komt er voor iedere locatie en afdeling een apart geschreven stuk in het beleidsplan.

Het beleidsplan is tot stand gekomen door een samenwerking van verschillende geledingen: management, pedagogisch medewerker, de oudercommissie en het bestuur hebben hierbij een controlerende, adviserende en corrigerende functie.

Waar ouders geschreven staat kan ook gelezen worden verzorgers. Mocht u na het lezen van het pedagogisch beleidsplan vragen hebben dan kunt u contact opnemen met kantoor.

Christelijke Identiteit

Christelijk Kindcentrum Bunschoten heeft een christelijke identiteit. Wij willen ouders meehelpen richting te geven aan de christelijke opvoeding, waarbij de bijbel een belangrijke plaats inneemt.

Wij zijn er van overtuigd dat alle kinderen, hoe jong ze ook zijn, mogen weten dat Jezus van hen houdt. Wij hopen dat dit er toe zal leiden dat het kind zoveel hoort en leert over Gods liefde voor alles wat leeft, dat er daarna een steeds groeiend verlangen zal zijn om daar meer over te horen en te leren.

We gebruiken op de Babyhof Bijbelboekjes die speciaal voor deze leeftijdsgroep zijn geschreven. Op de Peuterhof wordt er om de paar weken een Bijbelverhaal uitgezocht zo mogelijk passend bij het thema of de tijd van het jaar. Dit verhaal wordt meerdere keren verteld op verschillende manieren en met bijpassende attributen en wij zingen, bidden en danken samen. Op de Kindhof (BSO) werken we vooral met de christelijke waarden en normen. We leven bewust toe naar de christelijke feestdagen en staan stil bij de betekenis ervan. De christelijke waarden en normen worden gehanteerd zoals liefde, respect voor elkaar, het helpen van elkaar, vriendelijkheid, vergeven, eerlijk zijn, geduldig zijn, mildheid, trouw en zelfbeheersing.

Onze christelijke identiteit komt ook naar voren in ons aannamebeleid voor onze pedagogisch medewerkers. Er wordt van de pedagogisch medewerkers verwacht dat zij een persoonlijke relatie met God, Jezus en de Heilige Geest hebben en dat zij passie hebben voor het geloof. Zij aanvaarden de Bijbel als Gods Woord en streven ernaar dat zij belijdend christen zijn.

Het kindcentrum heeft respect voor een ieders geloof, alle kinderen zijn welkom, als ouders instemmen met de christelijke identiteit van Christelijk Kindcentrum Bunschoten.

Pedagogische basisdoelen

Spelend Groeien en Bloeien

Christelijk Kindcentrum Bunschoten ziet zichzelf als een pedagogisch partner. Samen met de ouders en andere betrokkenen willen wij een veilige omgeving scheppen waarin kinderen spelend groeien en bloeien. Kinderen hebben van nature de behoefte om nieuwe dingen te leren, om uitdagingen aan te gaan. Ieder kind mag zichzelf zijn en ontwikkelt zich binnen zijn omgeving op zijn eigen manier en zijn eigen tempo. Wij vinden het belangrijk dat kinderen de vrijheid en ruimte krijgen om hun mogelijkheden en onmogelijkheden te ontdekken. Door veel zelf te doen groeit het zelfvertrouwen en de zelfstandigheid van het kind, natuurlijke nieuwsgierigheid van het kind wordt geprikkeld en de creativiteit wordt aangewakkerd en/of gestimuleerd.

Binnen de groep krijgen kinderen de kans om te leren samenwerken, samen te delen en samen plezier te hebben. Kortom: samen te leven. Om zich te kunnen ontwikkelen hebben kinderen een basis nodig: een sfeer van veiligheid en vertrouwen. Een sfeer waarin het kind zich geborgen voelt en de ruimte krijgt om op eigen wijze een plekje te vinden. Deze sfeer wordt niet alleen gecreëerd door de ruimte en inrichting, maar vooral door de pedagogisch medewerkers. Zij zijn het hart van Christelijk Kindcentrum Bunschoten. Alles is erop gericht dat zij hun werk optimaal kunnen doen. Elke dag weer bewijzen zij hun betrokkenheid. Niet alleen door de kinderen te verzorgen, te begeleiden en op te voeden, maar ook door hen uit te dagen tot een volgende stap in hun ontwikkeling.

Kinderen, hoe klein ze ook zijn, willen net als volwassenen geaccepteerd, gerespecteerd en serieus genomen worden.

In ons Pedagogisch Beleidsplan gaan we uit van de vier pedagogische basisdoelen, die professor J.M.A. Riksen-Walraven heeft geformuleerd voor de opvoeding van kinderen in het gezin en in de kinderopvang. Zij vormen de basis van ons werk.

1. Het bieden van emotionele veiligheid. Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Ontdekt en leert hoe de wereld in elkaar zit door ervaringen op te doen. Belangrijk is dat het kind vertrouwd is op de kinderopvang, met de pedagogisch medewerker en andere kinderen. Het kind kan vanuit het vertrouwen gaan ontdekken, steeds een stapje verder.

2. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie. In de omgang met de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers ontwikkelen de kinderen persoonskenmerken als zelfstandigheid, zelfvertrouwen en creativiteit. Uiteraard helpen de pedagogisch medewerkers hierbij door een positieve benadering.

3. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie. In de groep met de andere kinderen leren de kinderen communiceren en onderhandelen. Ze leren conflicten zoveel mogelijk zelf op te lossen. Ze leren rekening houden met anderen en ervaren hun gebondenheid in en met de groep. Er is altijd de mogelijkheid voor het kind zich even terug te trekken.

4. Overdragen van waarden en normen. Bij het CKCB dragen we de waarden en normen over die wij belangrijk vinden: er is respect voor elkaar, er wordt rekening gehouden met elkaar, helpen elkaar en doen elkaar geen pijn.

Bieden van emotionele veiligheid

Het gevoel van veiligheid wordt gezien als de belangrijkste 'basale' pedagogische doelstelling. Het bieden van emotionele veiligheid is niet alleen belangrijk voor het 'welbevinden', het bieden van een veilig 'klimaat' is ook een voorwaarde voor het realiseren van de andere pedagogische basisdoelen. Wij hebben speciaal aandacht voor een goede en gezonde gehechtheidsrelatie. De wijze waarop de hechting tot stand komt heeft een voorspellende waarde voor de emotionele ontwikkeling van kinderen op latere leeftijd en het niet veilig gehecht zijn kan leiden tot allerlei uitdagingen als leerproblemen, lage eigenwaarde en het aangaan van relaties.

Een veilige hechting

Edward Bowlby was een Britse psychiater die bekend is geworden door zijn theorieën over hechting tussen opvoeders en kinderen. Hij benadrukte het belang van een goede interactie tussen kinderen en hun opvoeders om een goede hechting tot stand te laten komen. Bowlby geloofde dat met name een sensitieve houding van de opvoeders voor de signalen van het kind een veilige hechting tot stand liet komen.

Veiligheid als basis

De Amerikaanse psycholoog Abraham Maslow heeft de basisbehoeften van kinderen weergegeven in een Pyramide, met aan de basis de 'primaire biologische behoeften' zoals eten, drinken, warmte en veiligheid en daarboven 'bestaanszekerheid'. De zekerheid dat het zo zal blijven. De Belgische professor Ferre Laevers heeft dit als volgt benoemd:

1. Lichamelijke behoeften.
2. Behoefte aan het ontvangen en geven van liefde.
3. Behoefte aan veiligheid, duidelijkheid en continuïteit.

De volgorde van deze basisbehoeften is niet willekeurig. Als aan de eerste behoefte niet wordt voldaan komen kinderen niet toe aan het vervullen van de andere behoeften. In de praktijk kunnen kinderen rekenen op de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerkers zien, horen en voelen snel aan wanneer kinderen hen nodig hebben of aandacht vragen. Een aai over de bol, een knuffel, een zetje in de rug of een compliment. Er is daarbij respect voor de eigenheid van alle kinderen. We zijn flexibel en geven kinderen de ruimte om 'zelf' te doen, 'zelf' te ontdekken en geven kinderen de 'leiding' in hun eigen ontwikkeling. Er is een veilige balans tussen het zelf doen en een veilige omgeving waarin kinderen dat doen. Voor de baby is dat belangrijk omdat 'veilig' vooral een veilige gehechtheidsrelatie betekent. Een vertrouwd gezicht dat verzorgt, de fles geeft en de baby troost als het verdrietig is. Hier voelt de baby zich geborgen en kan het zich in die geborgenheid verder ontwikkelen. De pedagogisch medewerkers bieden structuur in de dag en iedere dag heeft zo zijn ritme dat herkend wordt door de kinderen. Als de kinderen binnen komen is er veel aandacht en worden ze verwelkomd in een warm 'nest'.

Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie

Als baby's ter wereld komen zijn de hersenen al compleet aanwezig maar moeten de verschillende hersendelen zich nog wel ontwikkelen en moeten er nog heel veel onderlinge verbanden tot stand worden gebracht. Bij jonge kinderen spreken we van 700 nieuwe verbindingen per seconde! Daarna verdwijnt een deel van de verbindingen weer, zodat het brein efficiënter gaat werken. Wij vinden het belangrijk dat het kind lekker in zijn vel zit, vaardigheden kan opdoen en zijn persoonskenmerken kan ontwikkelen. De pedagogisch medewerker heeft oog voor ieder kind op de groep. Benadert het kind op een respectvolle manier en vanuit interesse. Er wordt ruimte geboden voor de eigen ideeën van het kind, waarbij de pedagogisch medewerker aanmoedigt en uitdaagt.

De brede ontwikkeling

Om kinderen de mogelijkheid te bieden zich persoonlijk te ontwikkelen gaat het om vier ontwikkelingsgebieden.

1. Motorische en sensomotorische ontwikkeling
2. Sociaal-emotionele ontwikkeling
3. Spraak- en taalontwikkeling
4. Cognitieve ontwikkeling

Motorische en sensomotorische ontwikkeling:

- 0 tot 1 jaar: De motorische ontwikkeling van baby's kan verschillen per baby. De ene baby kan al loslopen bij 11 maanden terwijl een andere baby pas bij 15 maanden los kan lopen. Wanneer een baby op de buik wordt gelegd, gaan ze proberen hun hoofd op te tillen. Als hun krachten toenemen kunnen ze zich hard genoeg afzetten op het oppervlak om zich te verplaatsen. Deze bewegingen gaan leiden tot kruipen. De meeste baby's gaan kruipen wanneer ze acht tot tien maanden zijn. Rond de negen maanden leren de baby's te lopen aan de hand of houden zich vast aan meubels. Ze leren ook om stabiel te zitten en zonder steun rechtop te zitten, bij zo'n zes maanden. Ondertussen ontwikkelen de baby's ook hun fijne motoriek. Als ze drie maanden oud zijn, zijn ze enigszins in staat om de beweging van hun ledematen af te stemmen op elkaar. Ongeveer bij vier maanden kunnen baby's nauwkeuriger grijpen. Dit betekent dat ze hun hand kunnen uitsteken en een voorwerp kunnen vasthouden. Als ze elf maanden zijn, kunnen ze een klein voorwerp oprapen. Hierbij moet de pedagogisch medewerker oppassen dat het niet gelijk naar de mond gaat. De pedagogische medewerker geeft de baby de ruimte om te ontdekken en biedt mogelijkheden aan om te ontwikkelen. Dit kan door materiaal aan te bieden. Bijvoorbeeld een zakje met rijst aan de baby geven, zodat hij/zij dit kan voelen en ervaren of door het kind te laten oefenen met op de buik liggen.
- 1 tot 2,5 jaar: Dreumesen kunnen lopen. Hun motorische ontwikkeling gaat verder en bij ongeveer 15 maanden lukt het hen een toren te bouwen en een trap op te lopen. Rond de 24 maanden kunnen ze springen op hun plek. De fijne motoriek wordt getest door bijvoorbeeld kleine pinnen in gaatjes te steken. Verder kan de pedagogisch

medewerker de motorische ontwikkeling stimuleren door blokken neer te leggen en fijne motoriek spelletjes.

- 2,5 tot 4 jaar: De kinderen kunnen al springen, hinkelen en rennen. Ze leren razendsnel en dat komt doordat ze veel oefenen. Ze kunnen ook al zelfstandig de trap oplopen. Ze krijgen steeds meer controle over hun lichaam. Ook de fijne motoriek ontwikkelt zich verder. Ze leren hun vork te gebruiken, te knippen met een schaar, hun kleren uit te doen en naar het toilet te gaan. In deze tijd is het kwestie van veel oefenen.

Sociaal emotionele ontwikkeling:

- 0 tot 1 jaar: Baby's imiteren het gedrag van anderen. Wanneer de pedagogisch medewerker een vrolijk gezicht laat zien, probeert de baby dit na te doen. Het imiteren begint niet gelijk na de geboorte. Het is belangrijk om de baby aandacht te geven en hierop aan te passen. De baby leert hierdoor te reageren op de ander.
- 1 tot 2,5 jaar: Ook de kinderen van 1 tot 2,5 jaar imiteren wat zij zien. De pedagogisch medewerker is zich hiervan bewust. Tijdens een gesprek met het kind laat de pedagogisch medewerker de juiste uitdrukking zien. Bijvoorbeeld ze laat zien dat ze vrolijk is en het kind doet dit na en is ook vrolijk.
- 2,5 tot 4 jaar: In deze tijd ontdekken de kinderen dat vriendschappen leuk zijn en leren ze met elkaar te spelen. De pedagogisch medewerker brengt kinderen bij elkaar om samen te spelen. Ze leren conflicten op te lossen en rekening met elkaar te houden.

Spraak- en taalontwikkeling:

- 0 tot 1 jaar: de baby gaat brabbelen rond 2 maanden. Daarbij herhalen ze dezelfde klinker en na 5 maanden komen hier medeklinkers bij. Ze worden hierbij gestimuleerd wanneer er door de pedagogisch medewerker hierop reageert. Als de baby zijn arm uitstrekt naar een bal en een schreeuw geeft, kan de pedagogisch medewerker hierop reageren en de bal geven. Later zal de baby dit herhalen. Wanneer de pedagogisch medewerker alles vertelt wat ze ziet aan de baby, hoort de baby dit en ontwikkelt haar taalontwikkeling. Interactief voorlezen helpt zeker ook bij de ontwikkeling.
- 1 tot 2,5 jaar: Rond een jaar spreken de kinderen hun eerste woordjes. Vervolgens zullen ze snel gaan praten met één-woord-zinnen om aan te geven wat ze willen. De dreumesen imiteren de volwassenen en daarbij is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker de woorden herhaalt. Uiteindelijk zullen zij de woorden overnemen en proberen deze zelf uit te spreken. Later zullen ze twee-woord-zinnen gaan gebruiken.
- 2,5 tot 4 jaar: De woordenschat van de kinderen gaat vooruit. In het begin zullen ze vooral met twee-woord-zinnen praten, maar als snel zal zich dit uitbreiden. Ze zullen completere zinnen gaan formuleren. Om dit te stimuleren is voorlezen belangrijk, zodat de woordenschat wordt uitgebreid. Daarnaast zingen de pedagogisch medewerkers regelmatig liedjes om de ontwikkeling te stimuleren.

Cognitieve ontwikkeling:

- 0 tot 1 jaar: Een baby leert snel dat wanneer ze op een bepaalde manier huilt ze aandacht krijgt van de ouders. Gewenning heeft ook invloed op de baby. De baby wordt dan meerdere keren blootgesteld aan een situatie om te wennen. In het begin van de babytijd zijn er aangeboren reflexen aanwezig, bijvoorbeeld de zuigreflex. De reflexen kunnen veranderen naarmate de babyervaringen opdoet in de omgeving. Later onderneemt de baby verschillende acties. Bijvoorbeeld door een object te pakken en eraan te zuigen. Wanneer een baby zijn interesse heeft, zal hij de beweging vaak herhalen om hetzelfde te blijven ondervinden. Bij 4 tot 8 maanden begint de baby te spelen en blijven ze bepaalde activiteiten herhalen omdat ze plezier heeft. De baby gebruikt steeds meer zijn stem om te kijken hoe anderen hierop reageren. Tussen de 8 en 12 maanden gaan baby's meer letten op wat ze teweegbrengen met hun activiteit. Ze zullen bijvoorbeeld een speeltje weg duwen om het speeltje wat eronder ligt te pakken. De pedagogisch medewerker daagt hierin de baby uit en helpt waar nodig is.
- 1 tot 2,5 jaar: Het kind gaat doelbewuster spelen en gaat leuke activiteiten herhalen. Ondertussen gaan ze ook anderen activiteiten proberen om te kijken wat er dan gebeurt. Bijvoorbeeld het kind laat een bal stuiten. Het kind kijkt dan hoe de bal naar beneden gaat en weer naar boven stuitert. Wanneer het kind ouder wordt, zal het begrijpen dat voorwerpen niet verdwijnen. Zodra er een bal onder een tafel rolt, begrijpt het kind dat deze aan de andere kant eronder vandaan komt.
- 2,5 tot 4 jaar: De volgorde van de getallen is nog lastig, kinderen leren dit vaak als een versje of een liedje, ze proberen ook al resultaatief te tellen en leren dit steeds beter naarmate ze ouder worden.

De verschillende ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. Ze vormen tezamen de 'brede ontwikkeling'.

Zone van naaste ontwikkeling

'Kinderen zijn de 'motor van hun eigen ontwikkeling'

Dit is een uitspraak van de Russische ontwikkelingspsycholoog Vygotsky.

Vygotsky heeft veel onderzoek gedaan naar de manier waarop kinderen leren. In zijn ontwikkelingstheorie staat centraal dat kinderen leren door samen met volwassenen of leeftijdsgenootjes activiteiten te ondernemen. Volwassenen kunnen ontwikkeling van kinderen stimuleren door hen de juiste hulp te bieden.

Vygotsky onderscheidde verschillende leerniveaus bij kinderen:

- Het actuele ontwikkelingsniveau: activiteiten die een kind al zelfstandig kan volbrengen;
- Het hogere ontwikkelingsniveau: activiteiten die het kind nog niet zelfstandig kan, maar wel wanneer het sociale ondersteuning krijgt bij de uitvoering ervan. Dit wordt ook wel de 'zone van de naaste ontwikkeling' genoemd.

Heel eenvoudig gezegd: het kind kan al iets, maar een volgende fase van de ontwikkeling dient zich bijna aan. Het kind kan lopen en je ziet dat het zou willen springen van bijv. een drempel, door hierop in te spelen en kansen te creëren zodat het kind zich in het springen

kan oefenen, ben je bezig met het stimuleren binnen de zone van naaste ontwikkeling. Je legt dan kleine hoogtes in het speellokaal waar het kind hiermee kan oefenen. Aanspreken binnen de 'zone van naaste ontwikkeling'.

Een begrip dat nauw samen hangt met de zone van de naaste ontwikkeling is scaffolding. Letterlijk vertaald is 'scaffolding' het voorzien van steigers. Wanneer je het kind helpt, begeleidt en stuurt bij dingen die het nog nét niet zelfstandig kan (zone van naaste ontwikkeling), ontstaan leermomenten waarmee kinderen steeds weer boven zichzelf uitstijgen. Samen kunnen kinderen meer aan dan alleen! Deze manier van begeleiden behoort tot de 'scaffolding' techniek. Dit betekent dat je kinderen precies zoveel hulp biedt, zodat ze een taak zelf met succes kunnen uitvoeren.

Belangrijk is altijd ervoor te zorgen dat een kind zich veilig voelt. Het kind moet wel geprikkeld worden om een stapje verder te doen maar het is niet de bedoeling dat hij gefrustreerd (paniekzone of stresszone) raakt. Zoek altijd een goede balans tussen uitdaging en geborgenheid.

Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie

Bij de sociale ontwikkeling gaat het erom hoe de kinderen met anderen omgaan en hoe het kind zichzelf ziet in relatie tot anderen. Kinderen krijgen steeds meer inzicht in zichzelf en in hun relaties met anderen. Jonge kinderen zijn nog voornamelijk op hun ouders of verzorgers gericht, en zullen op een bepaald moment eenkennigheid vertonen.

Baby's en dreumesen zijn veelal op zichzelf gericht. Zij kunnen nog niet goed met anderen spelen. Dit komt omdat hun inlevingsvermogen nog niet ontwikkeld is. Zij begrijpen niet dat een ander kind pijn heeft als je hem duwt, of verdriet heeft als er speelgoed wordt afgepakt. Wel zoeken zij nog veel steun en troost bij vertrouwde volwassenen.

Een goede kind-pedagogisch medewerker relatie ligt aan de basis van kwalitatief goede opvang. Elk kind heeft hechtingsfiguren in zijn/haar leven nodig om zich goed te kunnen ontwikkelen. Pedagogisch medewerkers zijn zich bewust van hechting bij kinderen en gaan hier zorgvuldig mee om. Baby's en dreumesen gebruiken hun lichaam bij het uiten en verwerken van hun gevoelens, dit noemen we 'non – verbale communicatie' of 'lichaamstaal'. Pedagogisch medewerkers zijn hier alert op. Zij kennen de kinderen goed en kunnen aan een kind aflezen of er iets aan de hand is. Op deze leeftijd zullen de meeste kinderen hun gevoelens niet onder woorden brengen. Ze zullen geluiden maken of gaan huilen. De pedagogisch medewerker helpt hen daarbij door te benoemen wat zij bij het kind ziet.

Sociale vaardigheden

Kinderen imiteren elkaar en volwassenen. De pedagogisch medewerkers spelen daarop in door zelf het voorbeeldgedrag te laten zien en op een positieve manier te reageren wanneer een kind voorbeeldgedrag laat zien. Kinderen leren hierdoor om rekening te houden met elkaar, elkaar te troosten, elkaar te helpen en conflicten op te lossen.

Vriendschappen

Vriendschap tussen kinderen is waardevol en speelt een belangrijke rol in het leven van het kind. Vriendschappen geven plezier, bieden emotionele veiligheid en heeft positieve invloed op de sociale competenties en het gevoel van eigenwaarde.

De pedagogisch medewerker is in zijn of haar gedrag een belangrijk voorbeeld voor de kinderen. De pedagogisch medewerker zorgt voor een positieve groepssfeer, luistert naar de kinderen en brengt kinderen met elkaar in contact. We leren kinderen dat iedereen erbij hoort en dat onderlinge verschillen ons leven zo mooi maken. We hebben oog voor ieder kind en zijn talenten en door het aanbieden van allerlei verschillende soorten activiteiten de sociale ontwikkeling te stimuleren.

Botsingen

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat 2-3-jarigen gemiddeld per dag 6 meningsverschillen, 5 kleine botsinkjes en 1 flinke ruzie hebben. De meeste conflicten duren maar kort en lossen zichzelf op. Kinderen leren:

1. Dat er rekening gehouden moet worden met de wensen van andere kinderen.
2. Sociale en morele regels kennen en aanvoelen wat in een bepaalde situatie 'handig' en 'effectief' is om te gebruiken.
3. Van zich afbijten, inschikken en oplossingen zoeken die voor iedereen aanvaardbaar zijn.

De pedagogisch medewerker is in zijn of haar gedrag een belangrijk voorbeeld voor de kinderen. De pedagogisch medewerker zorgt voor een positieve groepssfeer, luistert naar de kinderen en brengt kinderen met elkaar in contact. Kinderen worden niet alleen gelaten in het groepsgebeuren. Als kinderen ouder worden gaan ze steeds meer onderlinge verschillen ervaren en hun onderlinge prestaties met elkaar vergelijken. We leren kinderen dat iedereen erbij hoort en dat onderlinge verschillen ons leven zo mooi maken. We hebben oog voor ieder kind en zijn talenten en door het aanbieden van allerlei verschillende soorten activiteiten de sociale ontwikkeling te stimuleren.

Overdragen van waarden en normen

Als kinderen opgroeien en hun wereld groter wordt, neemt de zelfstandigheid toe. Ze gaan naar school en de sportclub en gaan steeds meer zelf een mening vormen. Kortom, ze gaan deel uitmaken van onze samenleving. We willen graag dat kinderen opgroeien en zelfstandige, actieve volwassenen worden die verantwoordelijkheid kunnen en willen nemen voor hun eigen gedrag en hun omgeving en die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving als geheel, maar kinderen zijn nog volop in ontwikkeling en op weg naar de toekomst zijn ze ook nog gewoon baby, dreumes, peuter en kleuter.

Participatie

Kinderparticipatie betekent dat kinderen worden uitgenodigd en aangemoedigd om mee te denken in levensechte situaties. Als kinderen ervaren dat hun mening ertoe doet voelen ze zich gewaardeerd en trots. Het gaat er niet om dat je aan alle wensen tegemoet moet komen. Ook het onderhandelen is een belangrijke vaardigheid die kinderen hier kunnen leren. Op deze manier leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en fouten maken. Het geeft kinderen daadwerkelijk invloed op hun leefomgeving en dat maakt hen vaardig voor nu en

later. De pedagogisch medewerkers geven zelf het goede voorbeeld en beseffen zich dat hun rol erg belangrijk is. Er is structuur zodat kinderen de regels leren kennen en grenzen worden respectvol, tactvol en doortastend aangegeven. Er is oog voor alle kinderen. Zo geeft de pedagogisch medewerker ruimte aan alle kinderen en geeft ze kinderen mee dat iedereen erbij hoort, ongeacht achtergrond.

Corrigeren en belonen

Bij het ontdekken en verkennen van de omgeving van het kind hoort ook het aftasten van grenzen. Het spel en gedrag van het kind kunnen gevaarlijke of verstorende gevolgen hebben voor het kind zelf en/of zijn omgeving. Wij buigen het ongewenst gedrag om in gewenst gedrag. Gooien met speelgoed is hiervan een voorbeeld. Hierbij is de pedagogisch medewerker belangrijk. De pedagogisch medewerker kan het kind helpen om weer veilig te spelen door het goede voorbeeld te geven of door een ander kind die het voorbeeldgedrag laat zien te complimenteren. Het kind kan dan zien wat er van hem verwacht wordt. Ten alle tijden blijft de benadering positief naar het kind toe. Als een kind beloond wordt, stimuleert dat het zelfvertrouwen van het kind en creëert dat een gevoel van veiligheid.

Seksualiteit en intimiteit

Er moet op de groep geen taboe bestaan op seksualiteit en intimiteit. Het is niet zo dat er standaard en op regelmatige basis door de pedagogisch medewerkers met de kinderen over seks of intimiteit gepraat wordt. Het wordt de kinderen niet opgelegd. Wanneer een kind zelf komt met een vraag of wanneer er iets op het gebied van seksualiteit gebeurt, wordt er aandacht besteed aan dit onderwerp. Wanneer het onderwerp seksualiteit aan bod komt, worden er geen koosnaampjes gebruikt voor de genitaliën. Het 'beestje' wordt gewoon bij de naam genoemd. Wanneer we vervangende namen zouden gaan gebruiken, wordt het onduidelijk voor kinderen, het zou verwarring op kunnen leveren.

Regel omtrent het ontdekken van het eigen lichaam is: op de groep, in openbare ruimten van het kindercentrum doe je niet je broek naar beneden. Wanneer je naar de w.c. gaat, doe je je broek naar beneden, verder niet. Dit betekent niet dat er paniek uitbreekt wanneer een pedagogisch medewerker twee kinderen vindt in een hoekje van de groepsruimte, met hun broek op de hielen, omdat zij elkaar aan het bekijken zijn. Zij zullen hun broek weer aan moeten doen en de pedagogisch medewerker voert er een gesprek over met de kinderen. Zij legt uit dat dit op het CKCB niet is toegestaan. Daarnaast legt zij uit dat je dit zeker niet mag doen wanneer een ander kind dit niet prettig vindt.

Knuffelen is goed, wanneer het spontaan gaat. Er wordt door pedagogisch medewerkers goed op lichaamstaal van kinderen gelet. Wanneer zij merken dat een kind het niet prettig vindt om een aai over zijn rug te krijgen, doen zij dit niet. Eventueel wordt er aan de kinderen gevraagd, bijvoorbeeld wanneer zij verdriet hebben, of zij een arm om zich heen willen, of niet.

De kinderen wordt geleerd, wanneer dit ter sprake komt, dat zij nee mogen zeggen tegen een omhelzing van een ander kind. Door de pedagogisch medewerkers wordt duidelijk uitgelegd dat, ook al bedoelt een ander kind het goed, je mag zeggen dat je het niet wil. Dit wordt ook uitgelegd met betrekking tot knuffels of aanrakingen van pedagogisch medewerkers of andere volwassenen.

Interactievaardigheden

In de communicatie en omgang met de kinderen maakt de pedagogisch medewerker gebruik van interactievaardigheden. Dit zijn de vaardigheden van de professionele opvoeder tijdens de interacties/omgang met alle kinderen in de groep. Deze interactievaardigheden zijn belangrijk, omdat deze van invloed zijn op de ontwikkeling en welzijn van de kinderen in de groep. Er zijn 6 interactievaardigheden. Onderverdeeld in basisvaardigheden en educatieve vaardigheden.

3 basis interactievaardigheden

- **Sensitieve responsiviteit**

De pedagogisch medewerker is gevoelig voor de signalen die een kind afgeeft, door goed te kijken naar het kind en te proberen te begrijpen wat het bedoelt. Een warme en ondersteunende aanwezigheid. De pedagogisch medewerker gaat sensitief (gevoelig) in op de initiatieven en signalen van een kind. Bijvoorbeeld wanneer een kind zich niet lekker voelt, behoefte heeft aan contact of een andere vorm van emotionele ondersteuning. Dit vraagt dat er oog is voor de signalen van een kind, deze goed weet te interpreteren en dat er tijdig en goed op gereageerd wordt. Dit zorgt ervoor dat het kind zich begrepen, geaccepteerd en veilig voelt.

- **Respect voor autonomie van het kind**

Wanneer kinderen zich veilig voelen, durven ze op ontdekking uit te gaan en hun vaardigheden te oefenen. Maar naast een gevoel van veiligheid is het ook belangrijk dat een kind de mogelijkheid krijgt om dingen zelf te doen en uit te proberen. Een pedagogisch medewerker die de autonomie respecteert stimuleert kinderen om zoveel mogelijk dingen zelf te proberen, zelf op te lossen en respecteert dit ook. Hij/zij commandeert niet, maar vraagt ze mee te helpen. Dit heeft een positief effect op hun zelfbeeld en hun gevoel van zelfvertrouwen.

- **Structureren en grenzen stellen**

Hierbij gaat het erom dat de pedagogisch medewerker de kinderen op een goede manier duidelijk kan maken wat er van de kinderen in de groep verwacht en hoe ervoor gezorgd wordt dat de kinderen zich daaraan houden. Met deze vaardigheid kan een pedagogisch medewerker aan kinderen duidelijk maken wat er van hen wordt verwacht en zorgt hij/zij ervoor dat de kinderen zich er ook aan houden. Als pedagogisch medewerker structureer je situaties, activiteiten en taken voor kinderen op zo'n manier dat het voor hen duidelijk en te overzien is. Er worden bepaalde grenzen tijdig gesteld zodat kinderen zich niet voortdurend in overtreding wanen of de pedagogisch medewerker zich niet de hele tijd een politieagent voelt.

3 educatieve interactievaardigheden

Praten en uitleggen

De hele dag communiceren pedagogisch medewerkers met de kinderen. Zowel verbaal als non-verbaal. Jonge kinderen leren taal door te communiceren met volwassenen en andere kinderen. De pedagogisch medewerker benoemt wat hij/zij doet en wat er gebeurt. Benoemt gevoelens van de kinderen en gaat daarbij steeds na of de intentie van de kinderen goed verwoord is. De pm-er past zich aan het begripsniveau en de interesse van de kinderen.

Ontwikkelingsstimulering

Het gaat hier om het stimuleren van de persoonlijke competentie van kinderen. Het gaat om de extra dingen die een pedagogisch medewerker doet om de motorische-, cognitieve-, taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen te stimuleren. Je richt als het ware als pedagogisch medewerker de aandacht van de kinderen op nieuwe dingen. Dit doe je door nieuwe activiteiten of nieuw speelmateriaal aan te bieden of ze te wijzen op nieuwe mogelijkheden van bestaand speelmateriaal. Je biedt niet alleen extra stimulering maar stemt dit ook af op de interesse, de behoefte en het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Begeleiden van interacties

Een pedagogisch medewerker heeft te maken met een groep kinderen. Deze kinderen zijn ook met elkaar in interactie. Daarin doen ze zowel negatieve als positieve ervaringen op die van invloed kunnen zijn op hun gevoel van welbevinden en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Het is daarom nodig dat pedagogisch medewerkers deze interacties waar nodig goed begeleiden. Een pedagogisch medewerker die de interacties tussen kinderen goed begeleidt besteedt niet alleen aandacht aan de negatieve interacties en conflicten tussen kinderen. De pedagogisch medewerker reageert ook vooral positief wanneer de kinderen positief en pro-sociaal gedrag laten zien. Dit kun je als pedagogisch medewerker actief stimuleren door de kinderen aan te moedigen elkaar te helpen, samen te werken, naar elkaar te luisteren en elkaars werk te bewonderen.

Wanneer je als pedagogisch medewerker deze 6 interactievaardigheden toepast in het professioneel handelen, werk je, volgens Marianne Riksen-Walraven, respectvol en verbeter je de kwaliteit van de opvoedsetting!